

Ha començat la discussió del dictamen sobre el règim transitori a Catalunya

Han intervingut els senyors Honori Maura, Armasa i Goicoechea. - Els monàrquics demanen la derogació de l'Estatut temerosos que unes pròximes eleccions siguin guanyades per les forces d'esquerra

La Cambra ha concedit el suplicatori per a processar els senyors Ruiz Lecina, Santaló i Aiguader

(CONFERENCIA TELEFONICA DEL NOSTRE REDACTOR A MADRID)

Des de fa molts anys no hi havia hagut a les Corts un debat polític com el d'ara. Per a trobar precedents caldria retrocedir als millors temps de la restauració. Les paraules dels oradors que han intervingut en la discussió del projecte sobre el règim transitori de Catalunya tenien un regust d'èpoques remotes. Especialment la veu del senyor Goicoechea és una veu misteriosa com la que ocupa aquests dies l'atenció dels paisans del senyor Marraco. Aquells temps de la història han vingut a refugiar-se aputats tardà al Congrés del 1934 modernitzats pel talent escenogràfic del senyor Alba, consumidor de cocktails de Chicote.

Mentre els diputats concedien els suplicatoris per a processar els diputats catalans senyors Santaló, Ruiz Lecina i Aiguader o s'esforçaven per tal de reunir amb grans fatigues vots per als quòrums, els comentaris de passadistes, la preocupació de l'ambient polític que es mou al Palau del Congrés, estaven concentrats en el debat que anava a obrir-se sobre el problema català.

El senyor Trias de Bes, amb la solenitat que requeria l'acte, distreu la preocupació que li produïa la seva imminent intervenció parlamentària. Altres diputats de la Lliga contínuen amb diputats i periodistes de l'Esquerra. ¿Com han pogut votar el suplicatori del senyor Lluís Bellet? Els diputats de la Lliga donaven tapes excusades de remordiment. Royo Villanova recull firmes per a demanar la reforma de l'Estatut. El Robles conferenciava amb el senyor Maura. ¿Quina seria la posició definitiva de la CEDA en el problema català? ¿Està d'acord amb el projecte del Govern? La major part dels diputats cedistes prefereixen sens dubte les solucions anti-autonomistes de Renovación Española o de Royo Villanova...

Per fi, ja entrada la tarda, comença el debat. El senyor Anguera de Sojo seu al banc blau. S'aixeca a parlar el senyor Honori Maura, autor de "Desde lejos". Manté el diputat monàrquic la posició extrema contra l'Estatut. Parla amb natural sabacanería, tan oposada a les lleis, i inicia el seu vot particular contra el projecte del Govern. Té frases com aquestes, que semblen d'un personatge del seu teatre: "El 10 d'agost pot anar de braçat amb el 2 de maig", "la vacuïna del separatisme s'ha cultivat en el

J. A. Primo de Rivera als escors de la minoria de "Renovacion Española"

vedell de la Lliga". Els homes de la Lliga, tan solenns, tan circumspectes, són per al senyor Maura persones molt perilloses. Van condemnar el moviment, és cert, però l'haurien combatut si haguessin triomfat? ¿Veurien els senyors Cambó, Ventosa i Rahola d'uniforme al davant de tropes espanyoles lluitant contra els separatistes? El dramaturg monàrquic creu que no els veurien en tal situació bèl·lica. Els diputats de la Lliga sembla, amb llurs gestos, confirmar la dolorosa sospita del senyor Maura, el qual ataca el pacte de Sant Sebastià i confia amb el senyor Llerroux. L'aplau-deixen els seus amics, alguns cedistes i els agraris. Altres diputats s'han quedat amb ganes d'aplaudir, se'ls hi ha notat.

Li contesta per la Comissió el seu president senyor Armasa, qui posa en el debat la melositat del seu accent malagueny. La tesi del diputat radical és molt simple. S'assembla a la d'aquell capverd que havia deixat la seva xicota una miqueta columnària, només una miqueta. El que proposa el senyor Maura és massa, però en realitat el president de la Comissió no contesta al senyor

Maura; en realitat ho fa als senyors Trias de Bes i Trabat, que encara no han parlat. Ha acabat el diputat malagueny amb un cant a la bondera. L'efecte final ha fallat per una ensepegada oratòria del senyor Armasa. Els aplaudiments no han estat tan nòdrits com s'esperava.

El senyor Goicoechea, que parla per últim, és, segons els seus admiradors, un polígraf i un historiador. Potser sigui quelcom més, però el seu discurs ha estat un discurs d'un polígraf i historiador: com tenien dret a esperar els seus admiradors. També ha parlat com a jurista per a defensar el punt de vista exposat amb sencillesa solvètica pel seu corregidorari senyor Maura. No es pot derogar l'Estatut. Qui ho impedeix? ¿El mateix Estatut?

Doncs en derogar-lo se suprimeix la dificultat. Es pot, doncs, derogar-lo i mantenir l'estat de guerra permanentment a Catalunya. Aquesta ha estat la primera part del seu discurs, adornat d'aquells gestos tan elegants, que són l'encís dels monàrquics d'ambdós sexes.

Després el senyor Goicoechea ha condemnat el pacte de Sant Sebastià, origen de tots els mals (el senyor Llerroux era, en aquest moment, absent del saló).

Ha atacat la Lliga, i ha divagat sobre temes històrics davant la indiferència de la Cambra. Potser el debat hagi estat quelcom més, però ha donat la impressió que només era això: un debat llunyà perdut en la boira de temps passats.

Demà continuarà fins que hi posi fi el senyor Gil Robles, "selectiu" polític que dirigeix des de fora les maniobres de la nau governamental, segons l'ús feliç de l'ex-camte de Romanones.

A.P.C.E.
SIG.: 1.26/114

A.P.C.E.
SIG.: 1.26/114